tödik évfolyam — 153-dik szám. — Kolozsvártt, 1875 csütörtök julius 8.

Előfizetési dij.

idékre postán vagy helyben házhoz hordva

Egész évre	15 frt.
Félévre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy hóra helyben	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

gjelenik mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési dijak:

Hatszor hasábozott garmond sor vagy annak tere 3 kr. Bélyegdij minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22.) Haasenstein et Vogle (Wallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau

Budapesten: Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája.

Nyilttéri czikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:
Főtér 4-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKESBB CZIKKEK DIJAZTATNAK.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHIVAS

a

„KELET“

olitikai és közgazdasági napilap

1875. második negyedére.

A „Kelet“ előfizetési ára:

Félévre	8 frt
Negyedévre	4 „
Egy hóra	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

A megrendelések legczélszerübben posi utalványnyal alólirt könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés tán tiszteletpéldánynyal szolgálunk.

Stein János
„Kelet“ kiadója.

Kolozsvár, 1875. jul. 7.

(L—t.) Wächter Frigyes, brassóvárosi képviselő megválasztása megérdemli, hogy jelentőségéhez képest e helyen is méltatva legyen.

Azok után, mik a szebeni hierarchia titkos comitéjének alattomos üzelmeiről tétetett napfényre kerültek; amaz arczátlan kiáltvány után, melyet e lap egyik közelebbi száma ismertetett s melylyel a brassói „német“ (értsd ó szász) junta szabadelvü pártiakat el kivánta riasztani, s mondjuk ki őszintén: ama nyilt, férfias és önérzetes programm után, melyvel Wächter magától minden hazafiatlan, partikularis szászoskodó irányzatot határozottan elháritott: alig engedék reményleünk, hogy e tánrorithatatlan hazafit a nemzet törvényhozásának termében láthassuk ujra. Nem mertük reményleni, mert az eddigi tapasztalatok szerint a mi szász „testvéreink“, a „német“ cultura e kiváló képviselői, épen nem mutatkoztak alkalmasoknak az igaz szó elhordozására s miután Wächter magát bár szász ajkunak, de a magyar állam igaz polgárának, hü fiának vallotta, olyan igaz szót vágott a medgyesi pontok gyászvitézeinek szeme közé, oly méltó világitásba helyezé a követi „utasitások“ feudalis hiveit, hogy alig számithatánk arra, hogy amaz alámázott terrenumon e tisztességes férfiu megállhasson.

És ime, a kellemetes csalódás. A tisztesség nélkül való machinatiok; a lázitó placatumok.; a kedves „Tageblatt“ előleges káromkodásai nem használtak semmit — Wächter Frigyes, Bausznern Guidó, a „megnyivasztás“ eszméjének édes apja ellenében, 188 szótöbbséggel magyar országgyülési képviselőnek választatott. Igaz ugyan, hzgy a „Tageblatt“ e győzelmet a „magyaroknak, zsidóknak, örményeknek, katholikus németeknek, görögöknek, királyi hivatalnokoknak s a szász minoritásnak“ tulajdonitja, mig Bausznern mellett a „sächsisch-deutsche Majorität“ állott, de azért mi teljes önérzettel mutathatunk e választásra, mely a magyar állam eszméjének épen ott, a szászság első városában szerze elismerést és pedig ugy, hogy még a mi esküdt ellenségünk is kénytelen bevallani, hogy a szászoknak bár egy kisebbsége ez „áruló“ jelölt hivei között állott.

Nem kivánjuk ugyan azt a szász ultráktól, hogy ily kemény leczke után azonnal eszükre térve, e megtérésüket nyiltan be is vallják, de legalább annyit hadd számitsunk az ő hagyományos „prudens“-ségükre, hogy egy kissé még is csak magukba szállanak és latra vetik az idő intő jeleit. Ime, ha Brassóban tehetik is azt a gyülölködő distinctiot, hogy „magyarok. örmények, görögök, német katholicusok“ szerezték meg Wächter Frigyes számára a győzelmet, (a humanus német Cultur-Nation hogyan is tehetne mást, mint nemzetiségi és felekezeti distinctiot?!), de mit szólanak Segesvár, Nagy Sinkszék higgadt, hazafias magatartásához?

Hogyan árulhatják magukat a jogegyenlőség, szabadelvü haladás, a gondolat-szabadság hiveiül, midőn egész középkori brutalitással kivánják a képviselők szabad meggyőződését korlátolni, őket mint valami oskolas gyerekeket, jár-szalagon vezetgetni sőt, a protestans lelkiismereti szabadság hivei (?) utasitást akarnak adni azoknak, kiket a haza ügyeinek intézésére az országházába küldenek. Még, ha valahol távol keleten találkoznánk ilyen ósdisággal, nem csodálkoznánk annyira, de midőn itt közöttünk és pedig azoknál, kik szellemi fensőbbségükkel páváskodnak, kell ily jeleneteket látnunk: valóban eláll szemünk-szánk s elámulva kérdjük, hát ezek azok a prudentes?

S hát a „circumspecti“?! Hát nem tudtak még annyira körültekinteni, hogy belássák erőlködéseik hiában való voltát, hogy „vana, sine viribus, ira!“ Hát nem értik az országos pártok egyesülésének nagy jelentőségét, mely annyira leszállitotta a szász képviselők szavazatainak agioját, hogy ma már csak is a duzzogó gyermek szerepét játszhatják „Sonderstelung“-jokban? És mindenek fölött nem látják-e be az ultra vezetők, hogy egy-egy ilyen választás, minő a brassói egészen föllebbenti a köpenyt s teljesen kitünteti a lólábat?

És még ők beszélnek a nép nevében! (Igen bizony zsebük és hasuk nevében . . .)

— **A jul. 5-ikén** megindult vám- és kereskedelmi szerződési tárgyalásokon az osztrák miniszteriumot Wörz és Wagner osztálytanácsosok; a magyar miniszteriumot, Matlekovics Sándor és Merfort osztálytanácsosok képviselik. Az elnökséget Cnarwat osztályfőnök viszi. A tanácskozmány mindenekelőtt a sorrend megállapitásával foglalkozik. Ez pedig nem annyira alaki, mint igen fontos érdemleges kérdés. Magyarország ugyanis azt követeli, hogy a fogyasztási adók fölosztása is bevonattassék a tárgyalásba, mig Ausztria első sorban kizárólag a szorosabb értelemben vett vámügyi kérdésre kiván szoritkozni.

— **Ausztria nem enged.** A „Montags-Revue“ pesti levelezője irja, hogy a magyarminiszereknek a fogyasztási adó kérdésben semmi engedményt nem sikerült az osztrákoktól nyernie. De Pretis, levelező szerint, kijelentette volna, hogy Ausztria amig Magyarországgal szerződésben áll, nem fog annak módositásába beleegyezni; mondják fel a magyarok, ha ugy tetszik, a szerződést, akkor mindkét fél teljes cselekvési szabadságot nyer.

— **A bukaresti** kamara, mint egy tegnapról kelt távirat jelenti, a plojest predeali vonal vasuti engedményét Crawley angol vállalkozónak határozta kiadatni.

Magyar lapok szemléje.

Az „Ellenőr“ a választások folyamáról ir. Előtte a szabadelvü párt óriás többsége s a két ellenzék törpesége. A jobboldali ellenzéknek van tizenegy, a szélsőbalnak tizenkilencz tagja s az utóbbi már kiadta mérgét. Általában az uj hazában sok lesz az uj ember; eddig majdnem fele s ez nem baj. A fő jelenleg az, hogy pártunk megnyerje a határozott többséget s ez már most biztositva van. Azért lesz ellenzék is a nélkül, hogy pénzen kellene venni. Megolvashatjuk ugyan könnyen, hogy hányan vannak, de ott lesznek s ha mennyiségileg nem is, da minőségileg elég jó erőben. Nem tudja, milyen számban lesz szerencséje az ugynevezett nemzetiségekhez. A szász urakat még nem tudja hová számitani. A mi a szászokat illeti, ha kivánnak velünk dolgozni, szivesen látjuk, ha nem, ugy is megélünk. Háborutól a miatt, hogy a szász urak némelyike haragszik, nem félhetünk. Hanem azt már őszintén szeretné, hogy a „nemzetiségek“ csak tisztességes embereket küldjenek fel. Ohajtja ezt a törvényhozás méltósága, a higgadt tanácskozás lehetősége s maguk a nemzetiségek érdekében is. Vannak dolgok, melyekben semmi esetre és soha sem fogunk engedni. Körülbelől tudják már, hogy mely dolgok azok, azért hagyjanak fel a meddő vitával.

A „Pesti Napló“ szerint addig mig Magyarország Ausztriával közös vámterületet képez s a mig nekünk az idegen iparczikkek behozatalára vetett magas vámból, csak az a tiszta kárunk lehet, hogy jó drágán kell az osztrák termékeket vásárolnunk, de sem ipart itthon nem nevelhetünk, sem nagy közös vámjövedelmünk nem támadhat, mindaddig nekünk az iparos termékeknek lehető legszélesebb szabad behozatalát kell követelnünk. Hogy azonban másrészt a vámbevételnek ily módon megcsökkenése kiegyenlittessék és az indirect adózás is jövedelmezőbb legyen, föl kell emelni a külföldről behozott gyarmati s hasonló, nem első szükségleti fogyasztási czikkek vámtételeit. E két elvtől Magyarország nem tágithat és csakis ezen alapon nyithatja meg Ausztriával a vámszövetséget. Elvárja a magyar kormány képviselőitől, hogy az ország ezen megmásithatlan alapnézetét erélyesen hangsulyozzák a Bécsben megnyilt s talán még egy-két napig tartó értekezleten. Ha pedig az osztrák kormánynál Magyarország vitális érdekei iránt nem létezik fogékonyság, akkor elérkezett az ideje, hogy a magyar kormány lépjen actióba s juttassa eldöntésre a kérdést, hogy megujitható-e Ausztriával a vámszövetség hazánk anyagi érdekeinek feláldozása nélkül.

A „Hon“ ugy találja, hogy a quóta és a közös véderő kérdését nem a volt balközép hozza a jövő országgyülés napi rendjére önkényesen, erőszakkal, a volt jobboldal ellenzése daczára, annak provocálására. Nem! Napirendre hozza azt, a mindenkit kötelező programm: a törvény maga, mely e kérdések iránt tiz évre intézkedett s mely tiz év ez országgyülés tartama alatt lejár és uj szabályozást tesz szükségessé. Napirendre kerültek volna e kérdések akkor is, ha igaz lenne, mivel a szélsőbal vádolja a szabadelvüpárt volt baloldali tagjait, hogy feladták elveiket. Napirendre kerülnének azok még azon esetre is, ha csupa volt deákpártiak lennének a jövő országgyülésen, sőt még akkor is, ha az egész országgyülés csupa Sennyeysta lenne. E kérdések elől nincs módjában kitérni 1877-ben semmiféle pártnak, semmiféle kormánynak. Szembe kell velök nézni s hiszi, hogy épen e kérdések lesznek azok, melyekben az egyetértés a szabadelvüpártban legnagyobb lesz, mert hiszen e kérdésekben nekünk, mint magyaroknak kell szemben állanunk az osztrákokkal.

Nagyszebeni apróságok.

Dr. Teutsch hazajött. Meg is látszik hivatalos „Tageblatt“-ján, mely ujból vezérczikkezik a „Bürgerpartei“ megalkatásáról Német „Zastavánk“ szerint a szász képviselők hivatása, hogy az uj „Bürgerpartei“ magvát képezzék az országgyülés kebelében. No, ha a „Kerntruppot“ olyan legények képezik, milyenek Baussnern és consortes, akkor könnyü elképzelni, hogy milyenek lesznek a lipitorok, kik utánuk fognak czammogni mint marodeurek; mert, hogy futás lesz a vége, ha néhány szál szász képviselő a medgyesi programmal szét fogja akarni robbantani az országgyülési többséget, abban talán a „Tageblatt“ hős augurai sem kételkednek.

Maholnap maga a mi vatikánunk [illegible] hogy nanyadán van hivatalos közlönyével. Néhány nappal ezelőtt azzal dicsekedett, hogy az ő jelöltjei a „Volkspartei“ (oh nép!) emberei, most még a „Bürgerparteit“ premálja. E két fogalmat ugy kellám összeegyeztetni, hogy az ultra-szászok ne törekedjenek, hogy nem szászajku kollegákat verbuváljanak, kik mint magyarországi „Bürgerek“ arra szavazzanak, hogy a szász „nép“ (értsd a szász papságot cum appertinentiis et impertinentiis) külön államocskát kapjon, melynek kis királya dr. Teutsch legyen.

A mi most következik, az a spanyoloknak szól. Spanyolországban nagyon szeretik a bikaviadalokat. Néha a bika is megbicskolja magát, ha mindjárt vérvörös lobogóval boszantják is. Ilyen haszontalan lóha helyett állitsanak vagy egy Teutschistát az

A „KELET“ TÁRCZÁJA.

Az

ÖREG UR VÉDENCZEI.

REGÉNY

két kötetben.

Irta:

Flygare Carlén Emilia.

Első kötet.

II.

A tanár és öcscse.

(Folytatás.)

— Tán bátyám hallott valamit — rebegé végre alig hallhatóan.

— Éppen semmit sem, valódi gyanum ingcsen, vágott öcscse szavába a tanár, ki észrevette hova czéloz Ferdinánd. Csak nekem mind ugy jő, mintha valamely vész közeledném vagy legalább nem igen messzi távolban volna Lehet. hogy csalódom! De teljes életemben jó orrom volt az efféle dolog megérzésére.

Ha itthon lettem volna, midőn te a nélkül, hogy bizalmaddal megtisztelj s kikérd tanácsomat, nagy frissen elmentél s megkérted a lányt, bizonnyal ellene szólok határozottan, sőt igyekeztem volna teljes erőmből lebeszélni róla. De nem férfiuhoz illő, akkor vesziteni el a bátorságot, ha kelepczébe jutottunk.

Tán sikerül neki legalább leánya hozományát biztositni a veszélytől.

Csak figyelj jól minden körülményre s tartsd szemmel a dolgok menetét; eljegyzés még nem házasság! Légy óvatos s viseld magad csendesen egy ideig.

Hisz meglehet, hogy az egész baj csak az én agyamban született; nekem mindig megvolt az a gyenge oldalam, hogy a dolgokat legroszszabb szinben lássam De már az idő késő re jár, kedves Ferdinand térjünk nyugalomra; jó éjt.

A kapitány némán nyujtá oda kezét nagybátyjának s alig hallhatólag kivánt neki jó éjt. Szobájába érve oly mozdulattal veté le magát a pamlagra, mely épen nem tanuskodott nyugodt kedélyállapotról

Inasa belépett, hogy segitsen a levetkezésnél gazdájának. Mihelyt megszabadult egyenruhájától, lecsatolta nyakravalóját s pár pohár frissitőt kiüritett, kedvetlenül utasitá vissza máskor kedvelt meghitt inasának szolgálatát s reá rivallva igy szólt: „Menj a pokolba s hagyj nekem békét!“ A legény sietve távozott s gyorsan becsukta maga után az ajtót, a kapitány pedig miután izgatottan körül járta párszor a szobát, papirt vett elő. összehajtotta s következő levelet irt számos barátai egyikének, bizonyos I . . . nevü hadbirónak.

„Kedves barátom!

Annyit törom az eszemet ezen az átkozott historian, hogy nem volna csoda, ha meg is bolondulnék és félek, nagyon félek, hogy midőn egy gyors és merész lépéssel minden bajból kisegitni véltem magamat, csak annál mélyebben sülyedtem bele a hinárba. Halld csak kedves Károlyom! Azon esetben, ha kedved tartaná, szerencsét kivánni nekem, szabadságodban áll, de szinte jobban tennéd, ha vigasztaló szavakra készülnél. Különben tégy a mint épen kedved tartja. Ma este egy fényes tánczestély alkamával tétetett közhirré eljegyeztetésem Widen Rózával. S mig szivem Hilda képével, fejem pedig ama boldogtalan éj, aláirt váltó s azon gaz zsidó-kutya emlékével volt elfoglalva ki nem hagyott okosan beszéltetni magával, az alatt én — felfoghatod-e helyzetem egész kinos voltát — bájos menyasszonyom oldalánál adtam a boldog, az elragadtatott szeretőt és e mellett mátkám oly hideg, oly jéghideg volt, hogy udvariasság soha czéltalanabbul el nem lett pazarolva, mint az enyém jelenleg! De még ez sem volt elég; nem elég, hogy Hilda mély megvetését kiolvashatám minden pillantásából; hogy teljes legyen a mérték, azon felül még egy erkölcsi prédicatiot is végig kelle hallgatnom, az én vén zsugori unalmas, igen tisztelt nagybátyámtól, melynél majd fáztam, majd izzadtam. S végre még, hogy egészen őrülté tegyen, a leghóbortosabb jóslatokkal áll elő, gondolj el miről — a kereskedelmi tanácsos lehető megbukásáról szólt.

Már most leültem, hogy e levél irásával hűtsem le kissé fellázzadt érzelmeimet; de fejem ég, s minden eszméim zavarttak. Pajtásaim, kik ismerik helyzetemet, biztatnak ugyan, hogy mások is voltak már ennél rosszabb kelepczében is s még is kimenekültek ép bőrrel, hanem ez nekem vékony vigasztalást nyujt. Eddig legalább birtam a mocsoktalan becsület külső mázával, de hogy e megbecsülhetlen kincset kivül hagyjam az ajtón, ha a börtön zára becsukódik utánam, ez még is csak átkozottul kellemetlen egy gondolat! És emellett a szégyen, a gyalázat! Hisz ha szabaddá lehetek is egykor, soha többé nem nézhetek az emberek szeme közé; s ugyan mit mond majd hozzá nagybátyám, mit gondol menyaszszonyom, jövendő ipam és napom, s mit Hilda, ha ezt megtudják? Egy szájjal elitélnének mindnyájan engem; az ugy is legkönnyebb, legjobb, akkor egyszerre el vagyok szakitva mindnyájától.

Nem, nem, ennek nem szabad megtörténnie, ez nem történhetik meg! Bár mi módon is meg kell azt előznöm. De ni ni — menynyi badarságot beszéltem én itt neked össze vissza! Még csak reá sem gondoltam, hogy utóbbi hozzád intézett levelemet széttéptem, a helyett, hogy postára tegyem, s kezedhez juttassam s e szerént te mit sem tudsz egyebet rólam, mint a mit eddig is jól tudtál, hogy én egy merész vállalkozó szellem vagyok, egy könyelmü világfi, ki a finom müveltség s társadalmi jártasság álarcza alá oly tulajdonokat is rejtettem néha, melyeknek csak a meghitt pajtások előtt volt szabad nyilvánulni! Tehát halljad rövid vázlatát kedves Károlyom, azon körülményeknek s okoknak, melyek belőlem a kellemes társalgó, vidám, finom embertől, egy halvány gondolkodó, bizonytalan tekintetű ficzkót alkottak, kinek mostani vidorsága, csak a tettetés müvészetének kifolyása.

Mint egy két hónappal ez előtt kaptam ki nagybátyámtól, (kit közbe legyen mondva az isten áldjon meg, s vegyen fel mentől előbb angyalai közé a paradicsomba—) a megigért összeget kapitányá lett előléptetésemért egészszereg jóságos atyai intés kiséretében.

E mellett én is szent fogadást tettem neki, hogy mig csak élek, sem nagy, sem kis dologban terhére nem leendek, s semminemü pénz-kéréssel elő nem állok neki többé; miután ezentul leend annyi fizetésem, hogy okosan költve kijuthat rendre rendre törleszteni az adósságokat, melyeket zászlótartói s hadnagyi állásom alatt szedtem nyakamra, s azonkivül még mindig marad elég a folyó költségekre. Ezentul bizhatik bennem, komoly, rendszeres ember lesz belőlem, ki neki és pénzének csak becsületére fog válni. Mindezt esküvel állitottam előtte s el is voltam határozva ezuttal, hogy szavamat tartom; mert szivem telve volt a Hilda képével, s a házi boldogság gondolatával. De az ember néha a legjobb akarat mellett is képtelen megmaradni feltett szándéka mellett, ha változnak a körülmények, s a kisértő megjelenik előttünk.

Elutaztam a városba, hogy ott rendbehozzam elől,áróimmal a dolgot.

Tudnod kell barátom, hogy elutazásomkor egy fillérrel sem volt több pénz zsebemben, mint a mennyit öregem felszámitott, hogy szüken elég lesz az ut költségeire, s egy pár napi tartózkodásra a városban. Megérkezésem estéjén néhány katonatiszt jó ismerősöm oly szives volt, hogy egy kis Báchus ünnepélyt rendezzen tiszteletemre, a Hikari szállodában. Miután bőv mértékben teleittuk s kilármáztuk volna magunkat, valaki kártyajátékot inditványozott.

Az átkozott álszemérem nem engedte, hogy kivonjam magamat pajtásaim közül, azt véltem, nem lehet vonakodnom, ámbár hallottam már többször arról, hogy itt nagyban szoktak játszani, s nekem pedig feláldozni való pénzem nem volt egy félkrajczárom sem. De hát hogyan hozhattam volna fel ezt okul a vonakodásra? Tettem ugyan némi ellenvetést, hogy el is ment már a kedvem a játszástól, nem kedvelem többé a kártyát, stb. de ezt nem vették figyelembe, hallani sem akartak róla, s a gonosz most is mint mindig győzött.

(Folyt. köv.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

renába és kiáltsák a „szabadelvü“ vagy „Wächter“ nevet a fülébe; jótállok, hogy tombolni fog és tultenni bármely vad bikán is.

Dr. Teutsch organuma most szegény Gött atyust fenyegeti szarvaival. Midőn közelebbről a „Kronstädter Zeitung“ egyik számát elejétől fogva végig Trauschenfels Emil Roland fakardjával megtöltötte, a Teutschisták ezt kutyakötelességöknek fogadták, de mert Wächter beszámolójáról oly tudósitást közlött, mely egészen meg nem üti a vatikán tizenhárom próbás mértékét, elorditják magukat és verik Gött apót, hogy Wächter érezze. Ráadásul, ugy kerülő szavakkal, vén hazug...r-nak is czimezgetik az elszászosodott németet.

Conradt Károly közjegyző volt Brassóban. A kir. közjegyzők kinevezése alkalmával megbukott, mert magyarul nem tud. Már csak ezért is beállott ultraszásznak, a miért még vatikánunk őt jelölte ki képviselőnek Ujegyházszék nyakára. Drotleff Tamás már két izben volt Ujegyházszéki képviselő; ő most törvényhiró, hanem azért vatikánunk nagy mérgére mégis Konrádt ellenjelöltje

A „Tageblatt“ e miatt habot turva, megnevezi azon embereket, kik Drotleff mellett vannak és ugy jellemzi, mint hivatalból elsapott“ egyéneket (abgesetzt.)

Hát a „Tageblatt“ belmunkatársai között nincsen-e hivatalból elcsapott legény, ki azzal dicsekedett, hogy ő irta a magyar parlamentet, magyar kormány és államot pellengérező „chinai“ paskillusokat?

Ha a „Tageblattt“ „sittlicher Ernst“-je megkivánja, hogy nevezzem meg és mondjam meg, hogy mely hivatalból és miért csapták el ő kemét, szivesen szolgálok. No de azt hiszem, hogy e kérdésemet nem fogja ablakába tenni, mert hát az ő grammatikája ugy tanitja, hogy ha Deus a positivus, akkor Bedeus a comparativus, Zebedeus pedig a superlativus. (?)

Kolozsvár

sz. kir. város önkormányzati igazgatása anyagi és szellemi állapota az 1874. évben.

(Kivonat Simon Elek polgármester jelentéséből.)

(Folyt. és vége.)

XV.

A.) a kolozsvári m. k. távirda állomásnál 1872, 1873, 1874-ik években a pénz- és sürgönyforgalom a következő:

Év	Pénzforgalom: A feladott sürgönyök után bevett pénzösszeg frt	kr.	Sürgöny-forgalom: A feladott sürgönyök	A beérkezett sürgönyök	A közvetett sürgönyök	Az összes feldolgoz. sürgönyök	Levél és kocsiposta franco és porto levél és ujság jegyek frt	Befizetett utalványi összletek frt	Kifizetett utalványi összletek frt	Befizetett utánvételi összletek frt	Kifizetett utánvételi összletek frt
			szám a								
1872	15222	60	28058	27659	16018	215897	59008	125429	371112	796.8	73225
1873	15481	02	28152	29267	18029	237711	55619	1179005	504939	69178	79108
1874	13829	20	16195	27171	15266	206032	52054	1079021	582309	73771	78140

B) a kolozsvári m. k. posta hivatalnál a forgalom a következő:

XVI.

Földmivelés.

Városunk egyik nevezetes iparágát a földmivelés képezi. Városunknak 26.000 hold területéből 16.278 hold 1320 □öl magánbirtokosoknak mivelése alatt álló földje van; ebből 3600 hold 1874-ben gabonanemekkel volt bevetve, ugarban állott 3512 hold: — szénatermésre 9237 hold, szőlő és gyümölcsre 369 hold 1320 □öl használtatott.

Az 1874-ik évben 3060 hold területén következő gabonanemek termeltettek;

1) Őszibuza 532 h. holdja adott átlagban 12 bécsi mérőt,

2) kétszeres 922 h. holdja adott átlagban 14 bécsi mérőt,

3) Őszirozs 611 h. holdja adott átlagban 16 bécsi mérőt,

4) Őszirepcze 20 h. holdja adott átlagban 16 bécsi mérőt.

5) Tavaszbuza 229 h. holdja adott átlagban 16 bécsi mérőt.

6) zab 112 h. holdja adott átlagban 16 bécsi mérőt.

6) tengeri 640 h. holdjk adott átlagban 50 bécsi mérőt csőst.

mit nem lehet normális állapotnak venni, miután nagy szárazság uralkodott.

8) Borsó paszuly 2 hold, holdja adott átlagban 3 bécsi mérőt,

9) dohány 2 hold, holdja adott átlagban 50 bécsi mázsát.

általában a termés, ha nem is jónak, de középszerűnek mondható.

A város határán van összesen 468 h. 1320 □öl szőlő, ezen területből fele mivelés alatt áll és igy termőképes szőlőhelyül felvehető 226 hold, minden holdra 125 erdélyi veder termést véve fel, az 1874-iki termés 29,500 erdélyi vederre vagy 5900 akóra számitható és tekintve, hogy mint szőlő is fogyasztatott, 4000 mázsa szőlő mint természetben ellogyasztott a termelt boron kivül felvehető.

Egy akó must ára középszámitásban 9 frt 50 krra, egy mázsa szőlő ára 10 forintra tehető.

A napszámok dija közép átalányban igy állott:

a) férfinak teljes ellátással volt napidija 54 kr.

b) férfinak ellátás nélkül volt napidija 89 kr.

c) nőnek teljes ellátással volt napidija 42 kr.

d) nőnek ellátás nélkül volt napidija 60 kr.

e) gyermeknek teljes ellátással volt napidija 27 kr.

f) gyermeknek ellátás nélkül volt napidija 35 kr.

XVII.

Pénz-intézetek.

Az ipar, kereskedés és földmivelés éltető ereje a pénzforgalom, közvetitői a pénzintézetek. Városunk legrégibb pénzintézete 1858-ban legifjabb pénzintézete 1873-ban keletkezett. Öt pénzintézetünk közül három részvényes, kettő kölcsönös, s örömömre szolgál kifejezhetni, hogy intézeteink nem mint vetélytársak, hanem mint egy czélra törekvő testvér-intézetek állnak egymás mellett.

Pénz- és forgalmi erejök 1874. deczember 31-ről a következő:

Intézet neve	alakult	alap és tartaléktőke	betét	pénztári készlet
Kisegitő pénztár-egyl.	1858	35083	166391	5 920
Hitelb. és zálogkölcsön	1865	520595	403252	12052
Kolozsv. takarék-pénzt.	1868	55312	982255	90378
Iparos kölc ön-pénztár	1871	1208	285180	10730
Egy erd. tak. pénztar	1873	100020	41719	11010
összeg	—	512218	3578.97	130120

Mint e táblázat mutatja, intézeteink alap- és tartaléktőkéje, betét és pénztárkészlete s igy pénzereje 4.074,135 frtra tehető. Miután a vasuti munkálat feles idegen pénzt visz át pénzintézeteink pénztárán, s az 1873-ban kitört pénzválság piaczunkra sem maradt hatás nélkül; a mult évekre viszatekintőleg a legközelebbi évek rendes tejlést nem mutatnak, pénzpiaczunk, iparunk és kereskedelmünk emélkedésére vagy hanyatlására biztos következtetés kulcsául nem szolgálhatnak. Annyit mindazáltal constatálhatunk, hogy a mig 1873 1874-ben 52 magyar részvényes társaság 30 millió tőkével megsemmisült: városunk pénzintézetei még nem is vesztettek; s mig másutt a pénzválság a pénzt megdrágitotta, nálunk az intézetek folyvást 8—12%-tel fedezik a piaczot.

Ha e jelenséget egyrészt a személyes hitel jólábon állásának tulajdonithat is, tekintve, hogy Magyarországon 1873 végén részvényes pénztáraknái (nemzeti bankná! 70—71, hitelbankoknál 62—95, takarékpénztárnál 34—94) összesen 158 millió, s a kisegitőkkel mintegy 200 millió volt: pénzintézeteink escomptja, illetőleg adott személyes hitele aránytalanul nagy akkor, a midőn a reálhitel részére oly szük a pénz, hogy a vidék megszokott kamatja 52, s akárkányszor 2—300%-tes kölcsönt látunk betáblázva. Azért hozom fel, mivel városunk van hivatva ez ügyre az illetők figyelmét felhivni s a baj orvoslására székhelyül szolgálni. A nemzeti banktól egy fiók felállitását régó a sürgeti a közvelemény, ennek kiván a jelentés is tolmácsolója lenni, még pedig azon reményben, hogy a bankfiók első sorban a város s illetőleg Erdély reálhitelének hozzon segélyt.

Erdélyi Echó.

XI.

Az igékről.

A hadjárat kezdete és az első hadi parancs.

Baj van édes Zsuzsi néni. tökéletesen baj!

Deésen a csizmadiák olyan nagy emeletes szint épitettek, hogy félig sem tudják megtölteni s mégsem férnek benne a sok adósság miatt. Volt egy ügyes czéhmesterök, a ki a szin épitésére elég pénzt tudott kölcsön kérni, de már most olyanra volna szükségök a ki tudhassa megfizeni. Igy fához-fához kapkodva, engem is candidaltak a czéhmesterségre. De nálam is van valami a czinege fogóban, azért jobbnak tartottam csak a tiszteletbeli czéhmesterségre vágyakozni, főleg azért, mert én is, mint sok más ok az adósságot szeretném csak tisztelettel s becsülettel fizetni meg, nem pedig készpénzzel. Innen láthatja Zzuzsi néni, mi az a nagy baj, miről szólani akarok, hogy t. i. mint a tiszteletbeli czéhmesterségre aspiráns, félre kell tennem a tréfát s tekintetet kell tartanom.

Milyen furcsa magyar szó ez a tréfa is; megtreffelni, megtréfálni, a kinek tetszik tartsa magyar szónak, én tuladok rajta, de azért használom, épen mint Jókai az idegen szókat. Mi tudjuk ketten miért; ő tudja az ő okait, én az enyimeket.

Ezen kivül van még egy más baj is.

Midőn 1858 ban a Donáti-féle nagy üstökös csillagot a kolozsvári piaczon sok uri ember gyönyörködve bámulta, a borvizet áruló székely is hozzájok közeledett s igy szólott: „Nálunk es van egy.“ Épen igy elmondhatom én is, hogy nálunk es van követválasztás még pedig kettő. Az egyikkel a felső-kerület épen ugy járt, mint azon deák, kit bálba hivtak s kérdezte társától: Te pajtás! vajjon melyik nadrágomat huzzam fel? Biz én nem tudom pajtás, de hát hány nadrágod van? Nincsen csak egy. No hát csak azt az egyet huzd fel. Igy a mi felső-kerületünknek is csak egy képviselőjelöltje lévén, az összes választók mind csak azt az egyet huzták fel s lett belőle általános felkiáltással egy tökéletes éljen Simó Lajos. Az alsó- kerületben már másként ment a dolog. Itt legelébb fel is lépett s le is lépett Földvári József köztiszteletben álló s derék gondolkozásu férfi. Azután jött Komocsi József Pestről azon szembetünő haszonnal, hogy ezáltal teljesen kikerülte a junius 28-ki budapesti borzasztó vihart. Ennek a tiszteletére több vendégség is volt rendezve, de azok közül némelyikbe engem nem hivtak el, a többiből pedig kifelejtettek s végre épen ugy jártam, mint azon gyermekek a lakodalomban, kik közül az egyik nem kapott kalácsot, de a másik szinte kapott (a mogyorófa pálczával). Aztán egyéb semmi.

Végre leginkább megakadtunk kettővel; egyiket Desseöffy Mihályt nagy bajjal leráztuk a nyakunkról, a másikat pedig gr. Bethlen Andrást 368 szavazattöbbséggel megmarasztottuk; eleget korteskedtek pedig ellene azok, kik miudig azon párthoz szoktak szegődni, a melyen veszteni kell. — Nem baj na.

Most már csak az országgyülés megnyitása van hátra s azonnal bebizonyithatja mindenik, miként lehet egy szóból százat csinálni. Mert higyje el Édes Zsuzsi néni! Magyarország követei egyről egyig mind ugy vannak, mint a Báró de Manx trombitája volt, melybe a mennyi hangot télen által belé fuvtak, mind bele fagyott; tavasszal aztán, midőn engedni kezdett az idő, felolvadott benne a hang s ha a szegre akasztották, ott is folytonosan trombitált. Igy a magyar nemzet követeibe is a 20 évi absolut kormányzat ideje alatt a sok eloquentia mind belé szorulván, most a parlamentaris korszak beálltával, talán ha mind szegre aggatnók is őket, akkor is folytonosan trombitálnának. Hat éve pedig hogy fujják, még sem tudják magokat eléggé kitrombitálni.

Most már fogadom, azt hiszi Zsuzsi néni, hogy én is velök akarok együtt trombitálni. Ne higyje! én egészen ellenkező irányt követek t. i. nem azt akarom bemutatni, hogy miként lehet egy szóból százat csinálni, hanem epen ellenke őleg azt, hogy száz szónak is egyetlen egy kis hangocska volt a kezdete — mert

Pl. bármi különféle munkabeli fáradalmak s ahoz járulva bármiféle ételek ingerlései okozzák is az én éhemet, én csak egyet érzek: hogy ehetném. S ha egy szép tavaszi reggel a hajnal bibor szine, a csillagok ezreinek szelid elhalványulása, a lég életadó tisztasága, az emelkedő nap pompás ragyogása, s harmatgyöngyök csillogása, a madarak vidám éneke, számtalan virágok illatárja s több ily okok összes befolyása okozza is örömömet, én mégis csak egyet érzek, hogy t. i. örvendek. Mi lehetett hát természetesebb, mint hogy valamiut a madarak egész önkénytelenséggel csevegik érzelmeiket: ugy a beszélni még nem tudó első emberek is az ők egységben feltünt érzelmeik első kijelentésére csak egyes ösztönszerü hangokat adjanak. Épen igy a beszélni kezdő gyermekek is csak egyes szókat ejtenek pl. ha megszomjaztak enynyit mondanak: víz; ha anyjokhoz kivánkoznak ennyit mondanak: mámá! s ha felkelni, leszállni vagy elmenni akarnak, ennyit mondanak: fel, le és el vagy brü.

Azonban tagadhatatlan tény, hogy midőn több külön ok befolyását egységben érezzük, mégis oly formán érezzük azt, miut egy vegyületet, vagy mintegy több rokon hangból összeolvadt hármoniát. Ezért van, hogy ha egy nálunknál tökéletesebb beszédü, vagy egy szép tehetségü költő hü részletekben rajzolja le előttünk pl. egy szép tavaszi hajnal örömadó jeleneteit, mindnyájan kellemes érzelemmel ismerjük el annak igazságát, hogy t. i. azt mi is azonképen éreztük, csakhogy mi nem voltunk képesek egygyé olvadt érzelmünket alkotó elemeire felbontani s hü részletekben beszélni elő. Ez hát már egy indok volt arra, hogy beszédünk azon egyszerü állapotból, mely az oktalan állatokéval egyenlő fokon állott, kibontakozzék; csak még a kibontakozás részleteinek föltalálására volt szükség.

De hát e részben édes Zsuzsi néni még most is oly kezdetlegesen képzelődik, hogy egyik vidéken egyképen, másikon másképen történt a kibontakozás s igy eredtek a különböző nyelvek? S pl. a hideg égalyban a légfolyást durva vinnyogó hangjáról nevezték el a németek Windnek, a latinok ventus s az oláhok vuntnak; a meleg égalyban ellenben kellemes sziszegő hangját vették fel s nevezték szél, szellő s zefir névvel. És megforditva a tüzet a meleg égalyban nevezték kemény hangzatu szóval pl. tűz, latinul ignis, görögül pür s oláhul foc; a hideg égalyi németek ellenben kellemes feuer névvel tisztelték meg, mint rájok nézve kedves vendéget. S igy a szók eredete, ha azt a későbbi ferditések után kitisztázni lehetne, megannyi historiai adatul szolgálhatna?

Ne higyje biz azt Zsuzsi néni, nem ér az efféle tulhajtott okoskodás semmit.

A kibontakozást a természet oly nyiltan s oly világosan irta előnkbe, hogy azt a földön egyetlen egy nemzet sem hibázhatta el, lakott légyen a Társasági szigeteken, Európában vagy Amerika ös erdei körül. Ezért van, hogy minden nemzet érzelem hangjait állitmány és tárgyszói alakra bontotta fel s nemcsak egyenlő szónemeket alkotott mindenik, de még az első hangokat is mindenik nemzet egyenlő értelemmel teremtette meg s csak midőn azt az emberi lélekről leválasztotta, az után adott nékiek más alakot oly formán, a mint különbözővé vált az európai nők öltözete a chinaiakétól, t. i. más az állása és diszitése, de a fővonás mindenikben ugyanaz, mert mindenik szoknyát, felöltőt és főkötőt akar képezni.

Mert jóllehet érzelmeink első tekintetre egységben tünnek fel, sőt vannak oly érzelmeink is, melyet nem igen tarhatunk az oktalan állatokénál világosabbnak; pl: néha rosz kedély lep meg s nem tudjuk miért, annyira, hogy cselekedeteink rendén visszatérve igyekezünk annak okát felkeresni. Máskor meg minden tudva való oknélkül dalolni, tréfálni s tánczolni jön kedvünk, épen oly ösztönszerüleg, mint az oktalan állatoknak. Az ily érzelmek természetesen nem igen képesek tudományt adni, sem ingert arra, hogy érzelem hangjaikat szétbontsuk.

Azonban a legtöbb érzelmünkkel egészen másként áll a dolog. t: i: nemcsak érrezük azokat, hanem azt is tudjuk, mi okból származtak. — Jobban mondva a tárgyaktól jövő befolyást nemcsak megérezzük, hanem azokon, mint valami idegszálakon fel is tudunk menni magokra a tárgyakra, melyek azokat hozzánk küldték. Pl. a madarak énekén, a virágok illatán s a nap sugarain fölmegyünk azok eredeti okához s megtudjuk, hogy ama gyönyörü hangokat mely madarak adák, azillatot mely virágok terjeszték s hogy a világító sugarak a naptól erednek. Igy tehát magától a természettől utalva vagyunk, hogy valamint világosan érezzük érzelmeink két alkotó részét, hogy t. i. azokat önkényünk és a tárgyaktól jövő befolyás alkotja: azonképpen érzelem hangjainkat is két alakban t. i. egyfelől az érzelem lelkét képviselő állitmány, másfelől a külről jövő befolyás okozójának a tárgynak megnevezésére használjuk fel. Innen van, hogy minden nemzet beszédét csupán két rész: állitmány és tárgy képezi. S ma már ha nem a testi világ tárgyairól, hanem szellemi életünk legkissebb vonásáról akarunk is szólani, azokat is tárgyként vesszük fel s ugy mondjuk el róluk is állitmányként mondandónkat.

A mi már az állitmány és tárgyszók megalakulását illeti, az kétségkivül ismereteink képződésének fokozatai szerint történt. S ha ezt vesszük, akkor némely érzéki észrevételeink az állitmányszók részére követelik az elsőséget. Mert bizonyos, hogy igen szokszor hallunk hangot, melyeknek tárgyát csak későbben találjuk fel, és sokszor megérezzük a virágok illatát, de sokáig kell keresnünk, hogy honnan jöttek hozzánk. Azonban, ha ezt nem vesszük is tekintetbe, annyi bizonyos, hogy nékünk a tárgyakról csak akkor lehet ismeretünk, ha azok valamely sajátságukkal reánk hatottak. S ekkor is csak annyit tudhatunk rólok, a hány s a minő sajátságaik hatását megéreztük. S egész tárgyismeretünk nem áll egyébből, mint az ők több vagy kevesebb sajátságaik ismeretéből p. l. midőn egy fát ismerünk, akkor csak annak szinét, nagyságát, alakját, keménységét, hasithatóságát, levelezését, virágzását, s több ily sajátságait ismerjük, s ezekből áll minden tárgyismeretünk Innen, ha egy tárgy lényegét meg akarjuk határozni, akkor sem tehetünk egyebet, mint elősorolni azon több kevesebb sajátságait, melyeket róluk ismerünk. P. l. ha meg akarjuk határozni, hogy mi az ember? Elésoroljuk, hogy okos, gyarló, haladó, beszélni tudó, stb. a mennyi sajátságát t. i. az embernek megismertük, mert csak enyiből áll minden róla való tudásunk. Ismeretetni sem tudjuk a tárgyakat másként csak is az ők sajátságaik elősorolása által.

(Vége köv.)

A választások.

Feladatott Maros-Vásárhely julius 7. 12 ó. 10 p. d.
Érkezett julius 7. 12 ó. 50 p. d.

A választás legszebb rendben folyt. Knöpfler Vimosnak 150 szavazata volt, Lázár Ádám 30- Borosnyai Pálnak 15. Lázár Ádám 42 szavazata ellenében. (Lázár Ádám ugylátszik mindkét kerületben szerencsét próbál. Szerk.)

Feladatott N.-Szeben julius 6. 7 ó. — p. d.
Megérkezett julius 6. 7 ó. 30 p. d.

Nagy-Sinki kerületben Serafin Frigyes kis-sinki plébános mérsékelt szász párti) egyhangulag megválasztatott.

Feladatott Déva julius 6. 7 ó. — p. est
Érkezett julius 6. 10 ó. — p. est

A szabadelvüpárt jelöltjei: Moldován Gergely és Solyom Fekete Ferenc Hodosiu és Borleával szemben kisebbségben maradtak. A hivatalos pressio annyira ment, hogy Moldován emberei a választásra nem jelentek meg az 1500 szavazatból 900 az ellenfél pressiojaiv folytán a hegyek közé menekült. Az erős köncsi romlottság mellett bizonyit az is, hogy az ellenpárt előtt már compromittált román papság Moldovánt cserben hagyta, azért, mert fenyegettettek s bünperrel félemlittettek meg.

Feladatott Beszterce jul. 7. 10. ó. 35. p. d. e
Megérkezett jul. 7. 10. ó. 40. p. d. e

Besztercze városában Decáni Gusztáv (ultraszász) Hofgräffel szemben, Besztercze vidékén Budacker Gottlieb szász lelkenczei szászpap (ultraszász) képviselővé választatott.

N.-Szeben, jul. 6.

A szász papság dühöngő „Tageblatt“-ja ma már azon volt, hogy mai száma gyászkeretben megjelenjen. Két hete, hogy mindennap Wächtert piszkolja, Brassó becsületének bemocskolását hirdeti, ha Wächter képviselő lesz, mert Dániel pápára nem hederit, egyre ajánlgatja 30%-os Baussnernjét és im Kimakovics üzletbarátja putide megbukik Brassóban. Elénekelheti most magáról: „Egér nem fér lyukába, tököt kötnek farkára.“ A „Tageblatt“ pedig politikailag szélkakaskodó protegeje elbukása fölött vali bu ában elkiálthatja magát: „Kronens Ehre ist geschaedet“ miután tavaly nagy arczátlanul azt irta volt: „Kronstadts Ehre ist gerettet“ (Brassó becsülete meg van mentve), még pedig azon okból, mert a „Tageblatt“ által fölbuj ogatott theologusok Wächtertől követelték volt, hogy képviselő mandatumát tegye le.

Medgyes városában sem folyt le egészen simán a képviselőválsztás; ott a vatikán jelöltjével szemben Dengjel seborvos lépet fel. Volt azután hadd el hadd; az amplissimus magistratus, elől a polgármester, a lutheránus professorok lelkök szakadtában futottak, hogy Sachsenheimra szavazzanak és „elöjáró“ példájokkal a többi választókat lelkesitsék. Ezek láttára 318 választó közül 200 oda sem merj jönni, mivel Dániel pápa kommandójára szavazni nem volt kedve.

Miként sürgönyözte, Lehrer, vatikánunk ezen drágalátos apostola a választóknak azt mondá, hogy kötelet tekernyakukra, ha Drotleff szabadelvüpárti jelöltre szavaznak. A bünvádi panasz ezen szász pap ellen már be van terjesztve a törvényszékhez.

Különben akármint is fészkelődnek a Teutschisták, Nagy Sinken, Szent-Ágothán, Kőhalom, Szászváros, Szászsebes-székekben és Segesvár városban a vatikán jelöltjeinek édes kevés kilátásuk van.

A mai „Tageblatt“ abban lel vigasztalást, hogy Wächtert csak hiteszegett szászok, magyarok, németajku katholikusok, zsidók és örmények választották, Köszönöm néked, dr. Teutsch szájának, hogy erre megtanitottál; mert ebből azt lehet megtudni, hogy a kik nem geneticus szászok, azok, habár német ajkuak, magyarok vagy bárkik is — egytől egyig a Királyföldön mind csak jött ment gézengúz csőcselék népségek. Ez azután az igazi „Bürgerpartei“ vagy „Volkspartei“ kátéja! Ezzel talán akaratlanul is elárulta őkeme, hogy mily „egyenlő“ jogokat szánna a nem szászoknak, ha a Királyföldet a medgyesi programm szerint rendezné.

Egyik választó polgártól azt kérdeztem, hogy Kapp és Geobel mikor fogják elmondani programmbeszédüket.

— Hisz már elmondták?

— Hol?

— Hát „titokban“ — a vatikán irodájában. A ki ezzel be nem éri, nem „volkstreu“ és elmehet — Turaniába vagy Maggariába.

Recke schaessburgensis.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Küküllőmegyéből julius 6-án.

Már a tegnapi drótpostán tudósittatott a érkesztő ur, hogy e megye alsó kerületében za Lajos ellenjelölt nélkül kiáltatott ki képviselőnek. Hol ellenjelölt nincs, ott a választási usnak nincs élénksége, tűz nélküli egyhangsággal, pusztán, hideg homolysággal folyik az, nincs mit irni folyamáról, jelen esetben mégis mint jellemzőt, szükségesnek találjuk meg eliteni, hogy a megjelent választók nagy számnak jelentékeny részét szász és román ajku asztó polgártársaink képezték.

A felső-kerületnek — mai két — de egy ti. a szabadelvüpárthoz tartozó, jelöltje lévén Horváth Gyula és Szilágyi Lajos személyében; által a választás folyama némi élénkséget ert föleg azáltal; mert a küzdő felek ereje eknem egy arányu lévén, az eredmény előre egmondható nem volt, mig végre Horváth Gyula 23 szótöbbséggel elnyerte a pálmát. Különben a választás folyama az ily egyenlets erők mellett kedélyes volt, távol maradott nden kitörő indulatoskodás, hasonló volt egy jszmához, melynek föltett nyeremény összege ajátszók kedélyhangulatát megszavarni nem rja.

A választás folyamánál természetesen érkesebb események folytak le, a választást ekészitő időkben, de ezekről megemlékezni e hyen több tekintetből, de különösen és legfőben azért nem találjuk időszerünek, mert után a választást megelőzőleg három nappal balavásári j. szolgabiró hivatalától felfüggesztett s ellene vizsgálat rendeltetett el a főispán által, az ügy oly térre lett vive, mely rilvános tárgyalást vonand maga után s alkalmat szolgáltatand minden czélzatos gyanusások nélkül a tiszta valóság megesmertetésre, mi őszintén csak azt sajnálnók, ha az oly ép reményekkel megalkotott szabadelvüpártba személy-kérdések fölött támadt egyenetlenség élyebb nyomokat hagyna maga után, s állotul venné az egyetértést, mely nélkül párt nn nem állhat.

A királyhágóntuli választásokról közett eddigi tudósitások folytatásául közöljük az ábbiakat. Karczagon jul. 5. A jelöltek yike sem nyervén absolut többséget, Papp lór és báró Baldácsy Antal között uj választás fog megtartatni. Miskolczon. Horvát ajos és Lichtenstein József szabadelvü pártiak képviselőkké választattak. Békésgyulában. A gyomai kerületben Zsiliuszky Mihály sz. e. Orosházán, gr. Károlyi Tibor sz e. Homonnán, Szirmay dőn sz. e. Selmeczbányán, Poch Antal sz. e. Körmöczbányán Lehóczky György sz e. Pozsonyban. I. kerületben zlávy József sz. e Rózsahegyen Hanch József s. p. A ráckevei választás nem zetett eredményre. Jordán 269, Szilágyi ajos 310, Kubicza János 256 szavatot nyert. Jordán és Szilágyi közt uj választás lesz Szegszárdon. Szluha Benek sz. e egyhangulag. Pápán. A választásn résztvett 741 választó Körösy Sándor apott 301, Ráth Károly 289, Stamfl usztáv 40 szavazatot, ez utóbbi időközben isszalépett, de mivel általános többsége a két őbb emlitetnek sem volt, a választás két hét elhalasztatott. Ipolysághon Paczolay ános 519 sz. e. Nagykikindán, Szaovlyevits Mihály, nemzetiségi. Nógádmegye fő ki kerületében Károlyi János sz. e. Keczelen Földváry Mihály z. e. egyhangulag. Fülöpszálláson Baogh Imre sz. e. egyhangulag. Poszonyváros ásodik kerületében Hosztinszky János z. e. Czegléden Simonyi Ernő. k. e.

Eddigelő megvá'a-ztatott összesen 190 épviselő. E közül szabadelvü párti 159, jobbldali ellenzéki 10, szélsőbaloldali 18, nemzetiségi árti 3.

Tordamegye felső-kerülete képviselőnek, báró Kemény Kálmán szabadelvüpárti gyhangulag megválasztatott.

Vajdahunyadon Pogány Károly szabadelvüpárti képviselőnek megválasztatott.

Gyergyó, julius 3, 1875.

A képviselő-választási mozgalom választ-kerületünkben lezajlott a nélkül, hogy a vásztók zöménél lázas izgatottságot szült volna, isz mindenki tudta és érezte, hogy helyesen álasztani csak egyként lehet. Egy osztály, a ereskedői osztály, ez is csak Szt-Miklóson és emetén isolálta magát az inteligentiától és épől, mert ők a sógorság és holmi csalfa éretek lépveszszőjén megfeledkeztek saját vizonyukról a néppel; ámde az eredmény kiábandithatta őket. hogy a hatalom, melyet a ép zsirja adott kezökbe, tapintatlanul van elne forditva s az öntudatra ébredt néppel emben elveszti erejét. Ugyanezen osztály más özségekben hiven megmaradt a hazafias szemontok terén.

Mint már táviratilag is jeleztem, a választis eredménye az, hogy Antalfi Károly zabadelvü párti jelölt 937 szavazatal (a táviratban hibás összeszámitásból van 37 elyett 39) Sánta Lajos 218 szavazata ellenében képviselővé választatott. És Antalfy emelkedett önérzettel tekinthet vissza a választási actusra, hisz semmiféle sophismával meg nem dönthető tanusága ez annak, hogy a nép, melyet a káprázatos igéretek és csalfa ámitások gőzkörébe nem sodorhatnak, megvesztegetetlen bizalmával azt keresi föl, ki arra legméltóbb. Nincs, nem lehet választó-kerület az országban, mely szepiőtelenebb motivumok hatása alatt ejtette volna meg a választást, mint a miénk. Alfaluban a választásra indulandó nép azt kérdezte: „lesz-e étetés, itatás?„ A választott „nem-"re az volt a felelet: „no jó, mert ha étténének, itatnának, választásra sem mennénk." Nem felemelő ez?! . . . . . Rebsegeti ugyan a fama, hogy az ellenfél részéről Remetén és Ujfaluban vesztegetések is fordultak elő, sőt Remetén egy tekintélyes székely választó polgárnak csatlakozás esetére nagyszabásu igéret is tétetett; de a midőn ezért a megkisértett és más önérzetes polgárok az államügyészhez akartak volna fordulni, Antalfy volt az, a ki e szavakkal: „a legkonokabb ellenfél iránt is a lehető kiméletet tanusitsuk" őket hallgatásra birta. Minő szép vonása ez a tiszta jellemnek! . . .

Az a kitörő lelkesedés, az a majdnem önkivületes rajongásba átcsapongó örömmámor, mely némelyeket a legtekintélyesebb székely polgárok közül a választási helyiség előtt hazafias dalok zengésére, Kinizsi toborzójának lejtésére, s képviselőnk nevének szakadatla éljenzésére ragadott, s melynek szünni nem akaró szünni nem tudó árjai közt küldöttségileg meghivott képviselőnk a polgári érdemek legfényesebb jutalmát, a legtisztább forrásu bizalom legszebb okmányát, a képviselői mandatumot a választási elnök kezeiből átvette: az a delejes hatás, melyet a kegyeletes tisztelettel körulrajongott képviselő megköszönő beszédével, melyben egész lelkét tárta választói elé roppant számu hallgatóira gyakorolt, — legékesszólóbb bizonyitéka annak, hogy Antalfy Károlynak 15 évi nyilvános s a nép életével legközvetlenebb érintkezésben lévő pályáján szerzett érdemei képezik a létrát, melyen a nép ily tiszta, önkénytes bizalmához emelkedhetett, mig másfelől az ellenfelet is meggyőzhette arról, hogy nincs anyagi erő, mely az Antalfy erkölcsi hatalmával e vidéken kiábrándult népünknél mérkőzhetnék. A „Magyar Polgár" t. szerkesztője pedig gratulálhat némely tudósitói kreditjének, melyek oly galádul rászedték.

Megható volt a jelenet, midőn a tanitói testület könybelábbadt szemekkel, a meghátottság igazi hangján vett bucsut volt tanfelügyelőjétől, ki eltörülhetetlenül véste be emlékét atyai bánásmódjával a tanitók szivébe, és felvillanyozó a válasz, mely a viszonynak nem meglázulását, sőt inkább erősbülését hangsulyozta.

Éljen szeretett képviselőnk, éljen népünk józansága!

r. I.

A „KELET" magán-távirata.

Feladatott Buda Pesten julius 7 10. ó. 45 p. d. e.
Érkezett, julius 7 11 ó. 40 p. d. u.

Ferdinánd király temetése szokott ünnepélyességekkel tegnap délután volt.

A tegnapi választások eredménye feltünően kedvező: Miletics megbukott; Basahidon, Szeged fövidékén szabadelvüeket választottak.

Többszöri ministertanács megállapitotta a közigazgatási reform főelveit.

A bécsi vámértekezleten az osztrákok előterjesztését a magyar megbizottak visszautasiták; eddig az értekezletek eredménytelenek.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, jul. 7. 1875.

— **Királyné ő felsége** magánpénztárából 1000 frtot adományozott a budai szerencsétleneknek.

— **Udvari és országos gyász.** A belügyminiszter következő rendeletet intézte valamennyi hatósághoz: A császári királyi főudvarmesteri hivatal közleménye szerint, néhai Ferdinánd császár és magyar király ő Felségéért keddtől azaz f. hó 6-tól kezdve 16 hétig udvari gyász fog viseltetni. Ugyanezen időtartam alatt fognak országszerte a gyász istenitiszteletek megtartani, melyekben a törvényhatóság megfelelően részt vegyen. A gyász egész tartama alatt a hivatalos kiadványozásokon fekete viasz-pecsétek fognak használtatni.

— **A budapesti** vizkárosultak javára Graf Jakab rajztanár magán nevelőintézetéből 15 forint 54 krajczár küldetett be szerkesztőségünkhöz, mint az intézeti növendékek adománya. Ugyan e czélra kaptunk özvegy Szász Károlyné asszonytól 3 frtot, dr. Jenei Victor egyetemi tanár urtól 3 frtot. A fröbel-intézetben ujólag még adakoztak: Lázár Emil 1 frtot, Papp Ilka, Erzsi, Ernő és Kornél 40 krt, Orbán Ilka 10 krt, összesen 2 frt; és igy az eddig begyült összeg teszen 81 frt 54 kr.

— **A budai vizkárosultak** javára holnap csütörtökön jótékonyczélu előadás lesz a nyári szinházban. Fel teszük a közönségről, hogy ez alkalommal, a midőn a művészi élvezet mellett a legnemesebb jótékonyságot is gyakorolhatni fogja, nagy számmal lesz képviselve e jótékonyczélu előadáson.

— **Szintársulatunk** ujabb értesülés szerint nem fog Zilahra menni, miután az oda bérletet eszközölni kiküldött társulati tag (Krasznai Mihály) távirati értesitése szerint elégséges bérlet nem gyült össze. Hová menjen a társulat, nagyrészben attól függ most már, hogy honnan kap elégséges bérletet biztositás mellett meghivást.

— **Kéjutazás Erdelyben.** Prokopp Lajos vállalkozó Erdély természeti csodáinak megtekintésére kéjutazást rendez, mely julius 25-ikétől augusztus 5-éig tart 50% árleengedéssel a második és harmadik helyen. Az indulás Bécs-, Budapest-, Aradról, az erdélyi részekben Kolozsvár, Nagy-Szeben, Brassó, Gyula-Fehérvárról P skibe lesz. Piskiben ünnepélyes összegyülés és fogadtatás, innen kirándulás Petrozsény, Zsilbe, Csetate-Boleba, Zalathna, Abrudbánya, Verespatak és Topánfalván át Alsó-Vidrára, Detonatára, Csetáte-Máre és Mika nevü aranybányákba. A részletesebb programm Kolozsvártt Stein János kereskedésében 20 krért kapható. Jelentkezéseket elfogad az erdélyi részekre nézve Prokopp S. gyula-fehérvári vendéglős. Kolozsvárról az út oda és vissza II-ik osztályu helyen Piskitől kezdve élelmezéssel együtt 60 frt o. é. Midőn egyfelől örömünket fejezzük ki az ily vállalatok felett, mely az idegenekkel s az erdélyrészieekkel is, kik legnagyobb részben nem ismerik, országrészünk e kincseit megismerhetni alkalmat nyujt, egyszersmind megrovásunkat kell kifejeznünk a felett, hogy a kiadott felhivások Kolozsvártt is — habár nemzeti szinü papiron — kizárólag német nyelven szólanak.

— **Fogarassy Mihály** püspök ur, N.-Szebenben való több napi időzése után, vasárnap este onnan elutazott. Tiszteletére vasárnap Román Miron g. keleti érsek egy diszebédet adott, melyen az ágostai hitvallásuak superintendense is jelen volt.

— **Scholaster János** szép reményü tenoristánk a budai szinkörben a napokban Lyonelt játszta az Ellenőr ez alkalommal a következő, bizonyára a kolozsváriaknak is örömére szolgáló elismeréssel emlékezik meg szereplésére: „Scholaster tisztán csengő tenorhangja meglepett mindenkit. Az első felvonásban néni elfogultsággal küzdött, de később egész erejében fölcsendült rokonszenves hangja, melynél kellemesebb ez időszerint aligha van magyar szinpadon. Már az első operai előadáskor i fe tünt Scholaster; szombaton sokkal nagyobb közönség előtt még nagyobb feltünést ébresztett. Scholaster előadásán látszik, hogy naturalista, mindenki észreveheti, hogy pályája kezdetén van, de máris jóizléssel énekel, s az egészséges hang anyagon a tehetség reguláció és formát nyujtó erejének hatása is uralkodik Játékában van a legtöbb nehézkesség de ez is mulékony b j, mikor még valaki csak nehányszor jelent meg a szinpadon. Lyo ellt énekelte, s kapott oly zajos tapsokat, hogy alig akart vége lenni."

— **A kolozsvári** belvárosi ev. ref. leányiskola növendékeinek közvizsgálata, csütörtökön julius 8-án d. e. 8 órától 12 ig d. u. 3 órától 5-ig az ev. ref. főtanoda nagytermében tartatik meg.

— **A m. kir. pénzügyminister** Istvánfy József I-ső osztályu pénzügyi fogalmazót pénzügyi titkárrá nevezte ki.

— **Gyöngéd figyelmesség.** A budapesti belvárosi választókerület küldöttsége, mely átnyujtá Deák Ferencznek választási jegyzőkönyvét, egyuttal két pompás virágbokrétát adott át Nedeczky Emma és Fanni kisasszonyoknak, köszönetet mondva nekik a belvárosi választók nevében azon gondos és kegyeletes ápolásért, melyben a kisasszonyok hazánk nagy fiát részesitik.

— **A pestbelvárosi** kerület nevében 5-ikén délelőtt tiz órakor Havas ignácz Kléh István, Thaisz Elek és Kármán Lajos urakból álló küldöttség tisztelgett a képviselőválasztási jegyzőkönyv átadása céljából, nagy hazánkfiánál Deák Ferencznél. Nagy hazánkfia a választóknak személye iránt tanusitott bizalmát megköszönve, kijelenté: hogy beteg állapotánál fogva az országgyülesi képviselőségre nem vállalkozhatik s ennélfogva lemondását az országgyülésnek be fogja nyujtani. Több belvárosi választó kijelentette, hogy a belváros választói, ha Deák Ferencz le is mond, a netaláni uj választás alkalmával is rá fogják adni szavazatukat. Nem mondanak le a reményről, hogy nagy hazánkfia ismét részt veend a törvényhozás tárgyalásaiban. S még azon esetre is, ha az országgyülés egész tartamán át a képviselő házban meg nem jelenhetnék, nem fogják megfosztatni magukat azon öntudattól, hogy Magyarország ma élő legnagyobb fia iránt nekik jutott a szerencse a nemzet osztatlan tiszteletének és hálájának a legméltóbb és legszebb kifejezést adhatni. Deák Ferencz e szeriut bejelentett lemondása daczára is tagja lesz a jövő törvényhozásnak.

— **Nyilvános köszönet.** Nagyméltóságu Bonáz Sándor csanádi püspök ur jótékonyságának ujabb jelét adta, midőn a kolozsvári minorita-temprom tornyának ujitási költségei fedezésére 30 o. é. frtot kegyesen adományozott, mely nemes tetteért fogadja ő nagyméltósága a kolozsvári minorita társház köszönetét. Kolozsvártt, 1875. julus 6-án.

Maros Vásárhelyről lapunk a sajtóban létekor vesszük az örvendetes távirati tudósitást, hogy Lázár Ádám mindkét kerületben meg bukott. követek dr. Knöpfler és Borosnyai szabadelvüek.

KÖZGAZDASÁG

Erdélyrészi piaczok árjegyzéke.

— **A kolozsvári** piacz árai 1875 julius 1-ről 1875. (auszt. mérő.) Tisztabuza 3 frt 90 kr. elegybuza 3 frt — kr, rozs 2 frt 10 kr zab 1 frt 25 kr, széna 1 frt 45 kr, egy öl fa 9 frt — kr, alomszalma — frt 70 kr, zsupszalma — frt 85 kr, marhahus 21 kr, konyhaliszt 6 kr, borsó 16 kr, lencse 24 kr, paszuly 18 kr, köles 20 kr, burgonya 90 frt — kr, disznózsir — frt 52 kr, hagyma 10 kr, fokhagyma 15 kr, árpa mérője 1 frt 45 kr. törökbuza 2 frt. 30 kr.

Kolozsvártt, 1875, jul. 1.

A városi kapitányságtól
Incze József,
t. alkapit.

— **Deés** piaczi árjegyzéke: junius 29-ről, (auszt. mérő középár.) Tisztabuza 3 frt 20 kr, elegybuza 2 frt 80 kr, rozs 1 frt 90 kr zab 1 frt — kr, egy mázsa széna 2 frt, 10 kr, alomszalma 60 kr, zsupszalma — frt 90 kr, egy öl fa 8 frt — kr, marhahus 18 kr, konyhaliszt 7 kr, borsó 20 kr, lencse 24 kr, paszuly 20 kr, köles 24 kr, burgonya 1 frt 20 kr, disznózsir 70 kr, hagyma 6 kr, Fokhagyma 14 kr.

— **Sz.-Régen** piacz árai julius 1-ről, 1875. (alsó-ausztr. mérő.) Tisztabuza 2 frt 80 kr, rozs 2 frt 20 kr, elegybuza 2 frt 40 kr. zab 1 frt 40 kr, széna 1 frt — kr, alomszalma 50 kr, zsupszalma — kr, egy öl fa 8 frt 50 kr, marhahus 18 kr, konyhaliszt 8 kr. borsó 20 kr, lencse 20 kr, paszuly 20 kr, köles 24 krajczár, burgonya — forint 70 krajczárt disznózsir 59 kr, hagyma 3 krajczár, fokhagyma 5 kr.

— **M.-Vásárhely** piacz árai julius 1-ről, 1875. (alsó-austr. mérő) Tisztabuza 2 frt 20 kr, rozs 1 frt 90 kr, elegybuza 1 frt 80 kr, zab — frt 90 kr, széna 1 frt 90 kr, alomszalma — frt 70 kr, zsupszalma 80 kr, egy öl fa nem usztatott 10 frt — usztatott 6 frt, marhahus 20 kr, konyhaliszt 10 kr, borsó 28 kr, lencse 26 kr, paszuly 26 kr, köles 24 kr, burgonya 1 frt 10 kr, disznózsir 56 kr, hagyma 6 kr, fokhagyma 14 kr.

M.-Vásárnelytt, jul. hó 1-én.

— **Besztercze** piacz árai junius 29-ről, 1875. (alsó-ausztr. mérő.) Tisztabuza 2 frt 30 kr, rozs 2 frt 10 kr, elegybuza 2 frt 40 kr, zab 1 frt 40 kr, széna 1 frt 80 kr, alomszalma 1 frt, — kr. zsupszalma 1 frt 90 kr, egy öl fa nem usztatott 6 frt 50 kr, marhahus 18 kr, konyhaliszt 10 kr, borsó — kr, lencse — kr, paszuly 22 kr, köles 24 kr, burgonya 1 frt 80 kr, dizsnózsir — frt 55 kr, hagyma 10 kr, fokhagyma 16 kr.

— **A szamosujvári** piacz árai jun. 29 ről. 1875. (alsó auszt. mérő középár.) Tisztabuza 3 frt 60 kr. Elegybuza 2 frt, 40 kr. Rozs 2 frt 10 kr. Zab 1 frt 30 kr. Széna 2 frt — kr. Alomszalma 50 kr. Zsupszalma — kr. Egy öl fa 14 köv. 12 frt. Fagyugyertya 40 kr. Marhahus fontja 17 kr. Konyhaliszt 7 kr. Rizs 20 kr, Gyöngykása 32 kr. Borsó 15 kr. Lencse 15 kr. Paszuly 15 kr. Pityóka 1 frt 20 kr. Disznózsir 60 kr. Hagyma 25 krajczár Fokhagyma 32 krajczár.

Távirati tudósitás a bécsi tőzsdéről.

Julius 5-án 5% Metaliques 7030 frt. Kamat —. 5% Nemzeti kölcsön 7375 — frt. 1860-iki államkölcsön 112.10 Bankrészvények 937. — Hitelrészvények 212.5 London 111.45. frt. Ezüst 100.30 Cs. kir. arany 523 1/2 —. Napoleond'or 888.1/2 100 mark németértékü 54.70. —

Urbéri kötvények: Magyarországi 81.75 Temesvári 80.25 Erdélyi .8025 Horvátországi 8225.

Felelős szerkesztő: Békésy Károly.

A közönség köréből*)

Nyilt válasz.

szász-sebesi rom. kath. lelkész Holló Kázmér urnak.

Tisztelendőséged f. évi jun. 8-ról hivatalosan tudatta velem, hogy vizaknai születésü Fekete Zsuzsa, Árdényi György r. kath. kántor nője **„halálos ágyán"** Hadler E. és Kalcher V. urak jelenlétében a kath. vallásra tért, a ref. egyház kebeléből.

Ösmeri-e s kötelező erejünek tartja-e tisztelendőséged az 1868-iki 53 t. cz.-nek 3 és 4. §§-it? Ha igen: minő jognál fogva hágta át a szentesitett törvényt, mely az áttérni kivánót kétszeri, 14 napi idő alatt történendő, jelentéstételre kötelezi s az átvételt az illető lelkésznek csak ezután engedi meg? Vagy ha nem s ha általában az ily eljárást haldokló betegnél valamivel menteni is lehetne; nem tudta-e tisztelendőséged, hogy a nevezett nő betegsége nem halálos; nem tudta-e, hogy már hetekkel azelőtt nagymérvü elmehábor jelei mutatkoztak rajta s merné-e szavára állitni, hogy az áttérést **józan észszel, önakaratából** tette meg és végül tudja-e, hogy e nő jelenleg a n.-szebeni tébolydában gyógykezeltetik?

Minek kereszteli tisztelendőséged a proselyta szeszélynek ily nemét s miként mentheti magát a közvélemény előtt?!

Van szerencsém tudatni, hogy törvénytelen eljárását a m. k. közokt. miniszter ur elé terjesztés végett illető elöljáróságomnak bejelentettem.

Vizaknán, julius 4-én 1875.

Sylvester Domokos
vizaknai rer, lelkész.

*) E közérdekü felszólalásoknak szánt rovat alatti közleményekért csupán a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a Szerk.

Nyilttér.

Cohn Laz. Sams. ur mai számunkban közöl nyeremény-hirdetése különös figyelmet érdemel. Ez üzlet tudvalevőleg a legrégibb s a legszerencsésebb; 1874 ben ismét nála nyerték meg a nagy sorsjegyet s e ház a nála játszóknak már több izben fizette ki a **360.000, 270,000, 216,000, 225,000, 183.000, 180,000, 156,000** bir. markát tevő legnagyobb nyereményt, igen gyakran pedig 150,000, 90,000-et, még többször 80,000, 60,000, 48,000, 40,000, 36.000-ot stb. stb. aminak következtében sokan lettek gazdag tőkepénzesekké. Kevés betét ellenében most ismét **375.000**, bir. markára menő összeget nyerhetni. E ház ezenkivül, terjedelmes összeköttetései folytán, bárhol fizeti a nyereményeket. Tetemes részvételt lehetvén várni, czélszerü lesz kezet nyujtani a szerencsének s **Cohn Láz. Sáms.** czéghez **Hamburgban** bizalommal fordulni, a ki lelkiismeretesen és pontosan szolgál.

Üzlethelyiség változtatás

Eddig a „Kisegitő pénztár" alatt fenállott **fehérnémü- és vászonraktáromat** jelenleg a régi helyiséggel szemben a **„Grand kávéház" szomszédságában lévő báró Wesselényi Farkasnő házához tettem át.** Mit a n. é. közönség szives figyelmébe tisztelettel ajánl

Duha Kristóf

SIDOLI SZINKÖR a Trincsivárban.

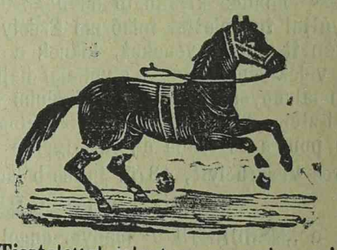

Tisztelettel jelentem a nmlgu urirendnek, a cs. k. közös és kir. honvéd katonai tiszti karnak, ugy a t. nagyérdemü közönségnek, hogy 65, köztük elsőrangu művészekből és 25 legnemesebb faju lóból álló mülovar társulatommal ide megérkeztem s a volt középkapun kivül a fapiaczon ujonan épitett s kényelmesen berendezett szinkörben a magas mülovaglás, lóidomitas, kötéltáncz, erőmütan és némajátékból előadásaimat megkezdettem.

Csütörtökön jul. 8-án esti 8 órakor nagy előadás uj műsorozattal.

Záradékul:

Mazeppa

és az ő számüzetése Ukraine sivatagaiba.

nagy történelmi némajáték tánczokkal, gyakorlatokkal és bonyolulat kifejlésekkel 3 szakaszban. Előadva 50 személy és 10 ló által. Különösen figyelemre méltó a Mazeppa lóidomitása, mely vakitó bengáli tüzfénynél 30 tatár által egy hordágyon vitetik.

Naponként új előadás uj műsorozattal.

Vasár- és ünnepnapokon **2 előadás**; az 1-ső délután 4, a 2-dik este 8 órakor.

Minthogy szinkörőm fellépő tagjai mind jeles és a legjobb hirü művészek, kitünő bohóczok és a lovak is a legjobb fajokhoz tartoznak s kitünően vannak idomitva, azon helyzetben vagyok, hogy a nagyérdemü közönségnek előadásaim s különösen diszes kiállitásu jól rendezett némajátékok előadásai által nagyon kellemes estéket nyujthatok, a miért is minél számosabb látogatásért esdek

mély tisztelettel:

SIDOLI TIVADAR, igazgató.

☞ Mindazon t. cz. urak és hölgyek, kik magokat a lovaglásban kiképeztetni, vagy lovaikat idomittatni kivánják, szivesked jenek jelentést tenni a lovarda titkáránál délelőtt 9—12 óráig a lovardában.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca

53. — 1875. (300) (1—3)

Árlejtési hirdetès.

Ezennel közhirré tétetik, hogy

kardosfalvi bidtól a szucsáki bejáróig	. . . .	491 halom
a m.-nádasi indóháztól a vistai bejáróig	. . . . .	209 „
a vistai bejárótól a m.-sárdi malomig	. . . . .	302 „
összesen:	. . .	902

kavics halom kihordása **folyó év julius 15-kén délelőtt 10 órakor** Kolozsvártt a megyeházánál árlejtés útján ki fog adatni.

Kikiáltási árak az 1-ső tétel alatti vállalatnál 8 frt 50 kr.; a 2-dik és 3-dik tétel alattinál 8 frt.

A részletes feltételek az árlejtés napjáig naponként délelőtt 10—12 óráig, délután 4—6 óráig megtekinthetők a megye mérnöki hivatalában.

Vállalkozni szándékozók tartoznak az árlejtés megkezdése előtt 10% bánat pénzt letenni az árlejtést vezető tisztviselő kezébe.

Kolozsmegye alispánjától.

Kolozsvártt, 1875. junius 8 kán.

GYARMATHY MIKLÓS, alispán.

4351. — 1875. (297) (3—3)

Hirdetés.

Kolozsvár sz. kir. városa tulajdonát képező Felső-Füle havasán levő fűrészmalmánál mindenféle deszkát lehet kapni kiszabott ár mellett, minden héten

Kedden és Csütörtökön,

helyben Kolozsvárt pedig város erdősze **Gaszt Antalnál** bel-királyutcza 39 számu háznál — bármely időben lehet vásárolni.

Kolozsvár sz. kir. város tanácsától, julius 2-kán 1875.

Polgármester helyett:
MINORICH KÁROLY, főkapitány.

A „MERCANTILE“

magyar-angol biztosító társaság

alólirott igazgatósága

tisztelettel köztudomásra hozza, miszerint

Erdélyi fő-ügynökévé

NOVÁK BOGDÁN urat,

maros-vásárhelyi kereskedőt és a „**HAZA**“ magyar életbiztosító bank erdélyi **vezérügynökét** nevezte ki és felhatalmazta őt, hogy **ERDÉLY egész területén** ügynökségeket állítson és a „MERCANTILE“ részére biztositásokat fogadjon el.

Midőn tehát ezen főügynökségünket az erdélyi tisztelt közönség szives figyelmébe ajánlani szerencsénk van, bátorkodunk egyúttal megjegyezni, hogy a „MERCANTILE“ magyar-angol biztosító társaság saját tőkéin kívül nagy mérvü garantiát nyújt azon benső összeköttetés által, melyben az 1809 ben alakult

„North Britisch and Mercantile Insurance Company“

czimü világszerte ismeretes első rendü angol biztosító társasággal áll, mely utóbbi

39 millió o. é. forintot (ezüstben) túlhaladó

biztositéki alappal bir, s a „Mercantile“ minden biztositásáért teljes összegü visszfedezeti szavatosságot visel, ezen értelemben minden egyes biztositó kötvényt alair és vitás esetekben magát az itteni biróság illetékességének alaveti.

A díjak jutányosak és az előforduló károk mindenkor gyorsan és becsületesen fognak megtéritetni.

Budapest, 1875. julius 1-én. (299) (1—2)

A „MERCANTILE“ magyar-angol biztosító társaság igazgatósága.

A fentebbi közzétételre vonatkozva bátorkodom jelenteni, hogy működésemet mint

a „MERCANTILE“ magyar-angol biztosító társaság erdélyi főügynöke,

már tényleg megkezdtem, s elfogadok biztositásokat egyelőre:

Tűzkárok ellen,

lak- és gazdasági épületekre, mindennemü gyárakra és gépekre, áru-raktárakra, butorokra, ruhanemüekre, földmivelési és gazdasági eszközökre, házi állatokra, termény és takarmany készletekre stb.

A díjak jutányosságára és a társaság által nyújtott kedvezmények s garantiákra nézve minden kivánható felvilágositással a legkészségesebben szolgálok.

Egyúttal tisztelettel felkérem Erdély területén lakó barátimat, ismeröseimet s mindazon tisztelt egyéneket, kiknek a „MERCANTILE“ magyar-angol biztositó társaság vidéki ügynökségét elvallalni hajlandoságuk volna, hogy e részben egész bizodalommal egyenesen hozzám fordulni sziveskedjenek.

A tisztelt közönség szives bizodalmát és támogatását kérve, s minden tekintetben pontos és reális eljárást ígérve, maradtam.

Maros-Vásárhelytt, 1875. julius hóban.

NOVÁK BOGDÁN,
a „MERCANTILE“ magyar-angol biztosító társaság erdélyi főügynöke.

---

(294) (2—6)

Fehér Miklós

egyedüli képviselője

R. Hornsby és fiainak

ajánlja ezeknek világhirü

gőzmozdony és gőzcséplőgepeiket,

melyek **tartósságuk, jeles képességük** és összes **részeinek alig elkopása** folytán **számtalan első dijakkal**, ugy legujabban 1874-ben **a nemzetközi gazdasági kiállitáson Varsóban a becsület-oklevéllel** tüntettettek ki.

Kéri továbbá az ezekre történendő mielőbbi megrendeléseket, valamint a netán szükség lendő egyes géprészek bejelentését, hogy a t. cz. gazda közönséget idejekorán kiszolgálhassa.

Iroda és kiállitási csarnok:

Bécsben: III. Pragerstrasse 13, „Hotel Hungaria“ — **Budapesten:** Üllői-ut 12. sz. „Köztelek,“

orsz. gazd. egyesület.

GIESSHÜBLER

Carlsbad mellett,

legtisztább égveényes ásványviz,

Torokhajokban, gyomorvarayban, gyomorgörcsben, Gyermekek szamárhurutban és vérhányásban, Holyagbuban s a legtak idült hurutban,

(1+2) (12—18)

Carlsbadi pezgésével kelemes, gyógyán oldó szer gyanánt, az orvos utasitása szerint tisztán jól, vagy anélkül, végre a legtisztább

üdülő tiszt gyanánt, lábbadó férfiak nők és gyermekek számára, bármely időben és minden esetben — a hol hiányzik a tiszta levegő, megtekintetben — legmelegebben ajánlatik.

A szállitás czimére jegyzett hivatalok kban a tulajdonos

MATTONI HENRIK Carlsbadban Csehországban, eszközli,

Raktárak: Bécsben Maximilianstrasse 5. Tuchlauben 14

---

(184) (11—12)

Őszinte tanács.

Bécsben számlálan van, hogy ezen ha az emberi olcsó pénzért valódi jót akar vetni fordulni az **első és legnagyobb 27 kros árú-kivitelházhoz Bécsben, II. Tempelgasse 8. és ügyeljen** hogy teljes árú-cikkeinek gyüjteménykapni.

Ezen tőke és pénzügyi tőke-alkalmazás folytán a nagy forgalma és egyszerüsitett üzleti költségei folytán kapcsolva a t. cz. közönséget megleptő jutányos megrendelések pontosan, lelkiismeretesen és a legmelegebb ellátásban.

Czim: Adas erste und grösste 27 kr. Waaren-Exporthaus in Wien, II. Tempelgasse 8

A 246,000 bir. markát tevő nagy sorsjegyet 1874-ben nálam nyerték meg Cohn Láz. Sáms.

A **456** számmal 16n 1874-ben nálam nyerték meg a

246,000 bir. markát

tevő nagy sorsjegy és díj,

Isten áldása Cohn-nál!

jelige alatt, hivatalos nyereményjegyzék szerint, mint már évek gyakran, most ismét **nálam megnyerve;** alólirott a tavaly és az idén a nyeremény-húzásokban **tiszteli részvényeseimnek, hiv. nyerőlajstrom szerint**

1 millió 350,000 bir. markánál

több nyeremény fizettem ki készpénzben.

A **hamburgi államtól** biztositott nagy, érdekes és távol vidékeken ismeretes pénz-kisorsolás, a mely több mint

7 millió 650,000 bir. markát

tartalmaz, **ismét gazdagon van ellátva sok rendkivüli nagy nyereménnyel;** csak **78,700** sorsjegye van, s kevés hó alatt **6** osztályban **következő nyeremények fognak bizonyosan kihuzatni:**

u. m. **1 nagy fényeremény-dij esetleg 375,000 márka,** különben **250,000, 125,000, 80,000, 60,000, 50,000, 40,000, 36,000,** 3-szor: **30,000,** 1-szer: **24,000,** 2-szer: **20,000,** 1-szer: **18,000,** 8-szor: **15,000,** 8-szor: **12,000,** 12-szer: **10,000,** 34-szer: **6000,** 4-szer: **4800,** 40-szer: **4000,** 2-szer: **3600,** 203-szor: **2400,** 4-szer: **1800,** 410-szer: **1200,** 510-szer: **600,** 10-szer: **360,** 597-szer: **300** 4-szer: **240,** 19300-szor: **13,** 17641-szer: **120, 60, 48, 24, 18, 12,** és **6** bir. mrk.

A 2-dik osztály nyeremény húzásai hivatalosan

f. é. julius 14 és 15-ről

vannak határozva, a melyre

az egész eredeti sorsjegy ára csak 6 ft. o. ért.
a fél eredeti sorsjegy ára csak 3 ft. o. ért.
a negyed eredeti sorsjegy ára csak 1½ ft. o. ért.

Ezen, az **állampecsétel ellátott eredeti sorsjegyeket,** az ár beküldése vagy postai utánvét mellett, a **legtávolabb vidékekre** is azonnal megküldöm t. megrendelőimnek. A hivatalos **nyeremény-lajstromot** és a **nyeremányeket** hasonló **pontossággal** és **titoktartólag** küldöm meg minden húzás után a nálam résztvevőknek. Terjedelmes összeköttetéseim folytán, a **nyeremányeket kiki saját lakhelyén** is tudhatni.

Megrendelésekre ez **eredeti** sorsjegyekre **posta-utalvány** mellett is tehetni.

Cohn Láz. Sáms.
Hamburgban.

Figyelem, bank- és váltóárvda.

(3 1) (1—3)

Jegenyei fürdő

Egeres vasuti állomás ól ½ óra.

Alólirottnak van szerencséje a n. érd. közönség tudomására juttatni, hogy az

Egeres vasuti állomáshoz közel eső

jegenyei gyógyfürdőt

vasárnap julius 11-dikén

ünnepélyesen megnyitandom.

A gyógyfürdő, mely szép jövőre van hivatva, annyira rendezett már is, hogy nemcsak annak **hideg Lobogójába,** hanem melegbe is lehet fürödni.

Jó konyháról és tiszta jó borokról nemcsak különösen a megnyitási ünnepélyre, hanem az egész fürdő sajtonra gondoskodva van. (302) 1—3)

A kitáshoz helyezett kedélyes és vig megnyitási ünnepélyre a t. cz. közönséget minél számosabb megjelenésre tisztelettel meghivja,

a jegenyei gyógyfürdő első haszonbérlője.

---

(190) (12—30)

CHARLES BURRELL
St. Nicholas Works, Thetford, Norfolk, Anglia
képviselősége.

Pirnitzer Alajos

gazdasági gépek
raktára és javitási műhelye
Budapest, Akademia-utcza 6. sz.,
Tüköry-féle palota mellett.

Gőzmozdonyok túl nem haladt működéssel.
Gőz-cséplőgépek.
Járgony- és kézi cséplő-gépek.
Vető-gépek, könnyűk, egészen vasból.
Arató-gépek.
Tisztitó-rosták.
Szecskavágó-gépek.
Trieurs (konkoly és bükköny-választók)
Faműveleti-gépek.
Hajtószijak.

Árjegyzékek kivánatra postafordultával küldetnek.

!! IRODALMI UJDONSÁGOK !!

Legujabban megjelentek:

Stein János erdélyi muzeum-egyleti könyvkereskedésében Kolozsvárt **kaphatók:**

Az Isten országa,
az evangeliomi példázatok szerint
egyházi beszédekben.
Schweizer S. nyomán.
Irta Fábián Mihály harkányi ref. lelkész.
Ára 1 frt 80 kr.

LIBERALISMUS és CONSERVATIVISMUS.
Irta Verhovay Gyula. Ára 2 frt.

JENNY HUGOM.
Regény. Irta SAND GYÖRGY. Forditotta JULIA.
A két kötet ára 2 frt.

Értelmi, erkölcsi s testi nevelés.
Irta Spencer Herbert.
Angol eredetiből, a szerző engedélyével. Magyarra forditották s kiadják Öreg János és ifj. Losonczy László, nagy-körösi tanárok.
Ára 1 frt 60 kr.

A jogtudomány, a mindennapi életben.
A közönséges élet eseményeihez füzött könnyü jogkerdéseknek gyüjteménye.
Szerkeszte és akademiai használatra kiadá,
dr. Ihering Rudolf, jogtanár a göttingai egyetemen.
Forditotta Biermann Mihály tanár, a nagy-szebeni kir. jogakadémián.
Ára 60 krajczár.

Magyar pénzügyi törvényisme,
törvények, szabályrendeletek, utasitások és egyéb hivatalos források alapján,
a tudor és ügyvéd jelöltek igényeihez alkalmazva
rendszerbe foglalta dr. MARISKA VILMOS.
Első füzet. Ára az egész munkának 2 frt 80 kr.

WESSELÉNYI ANNA
özv. Csáky Istvánné életrajza és levelezése.

Irta Deák Farkas. Ára 2 frt.

Kézikönyv kir. közjegyzők számára
Tekintettel az elmélet és gyakorlat igényeire
irománypéldákkal ellátva.

Irták:
Dr. DÁRDAI SÁNDOR a „Jogtud. Közlöny“ szerkesztője. és ZLINSZKY IMRE, a pesti k. it. tábla h. birája.

Második kötet. Ára 1 frt 20 kr.

E 2-dik füzet megszerzésére figyelmeztetjük különösen azokat, kik az I-ső füzetet már birjak.

Az 1876 január 1-én

használatba jövő

mértékek és sulyok ábrái magyarázattal

Ára csak 10 kr.

Postán küldve 15 kr. bérmentesen, de a pénz előre beküldendő, legczélszerübb 3 darab 5 kros levélbélyegben.

2 csinos félbőr kötésben.

Kapható **Stein János** könyvkereskedésében Kolozsvárt.

Auf jeden Schreibtisch gehört
MEYERS
HANDLEXIKON
Gibt in einem Band Auskunft über jeden Gegenstand der menschlichen Kenntnis und auf jede Frage nach einem Namen, Begriff, Fremdwort, Ereignis, Datum, einer Zahl oder Thatsache **augenblicklichen Bescheid.** 1968 kl. Oktavseiten mit 52,000 Artikeln und über 100 Karten und Beilagen. Gebunden in 1 Halbfranzband 5 Thlr. Vorräthig in allen Buchhandlungen.
Bibliographisches Institut in Leipzig (vormals Hildburghausen).

Ára csak 10 forint

Értekezés a takarékosságról

képezdei növendékek előtt.

A belga akademia által 10000 frankkal jutalmazott mű

Francziából **KOVÁCSI ANTAL.**

Ára **20** kr.

Postán bérmentes megküldéssel 24 kr.

BELGIUMBAN 1867-ben egy Guinard János nevü polgár alapitványt tett, hogy annak kamatából minden 5-dik évben 10,000 frank jutalmat adjanak ki annak, ki a munkásosztály anyagi és értelmi állapota javitásának érdekében a legjobb munkát irja, vagy a leghasznosabb eszközt találja fel. Az első 10,000 frank jutalmat Laurent egyetemi tanár nyerte el „A takarékosságról“ irt munkájával. Az értekezést a belga kormány kinyomatta és a hatalmában lévő eszközökkel terjesztette. A értekezés irálya olyan, hogy a legközönségesebb ember is megértheti, közlött gondolatok pedig a legbölcsebb emberhez is méltók. A füzetben szépen ki van mutatva, hogy a takarékosság erkölcs nemesitő és czivilisáló hatással van mindenkire, ki gyakorolja; hogy az egyéni kezdeményezést és előrelátást neveli; hogy egyszerre a szabadság, rend és haladás emberévé avatja fel követőjét. Ez erényre nekünk magyaroknak igen nagy szükségünk van. De a mely erényt társadalmunkban érvényre akarunk emelni, arra gyermekeinket a nevelésben kell előkészitenünk. Az irt okokból szüléknek, nevelőknek, gyermek- és emberbarátoknak az irt munkát nem tudjuk elég melegséggel ajánlani.

Kapható **Stein János** könyvkereskedésében Kolozsvárt.

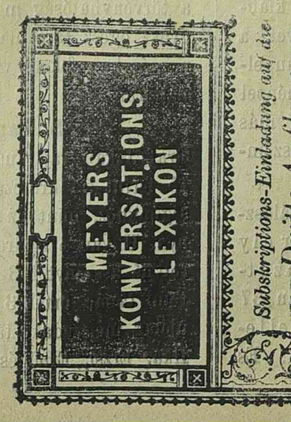

Subscriptions-Einladung auf die Dritte Auflage mit 360 Bildertafeln und Karten.
Heftausgabe: 240 wöchentliche Lieferungen à 5 Sgr.
Bandausgabe: 30 broch. Halbbände à 1 Thlr. 10 Sgr. 15 Leinwandbände à 3 - 5 - 15 Halbfranzbände à 3 - 10 -
Bibliographisches Institut in Hildburghausen.

Nyomatott Stein János m. kir. egyetemi nyomdásznál az ev. ref. tanoda betüivel Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.